

Nd.

386. Nefndarálit

[127. mál]

um frv. til l. um breyt. á l. nr. 58 7. maí 1946, um menntaskóla.

Frá menntamálanefnd.

N. hefur rætt frv. þetta við fræðslumálastjóra, skólameistara Menntaskólans á Akureyri og skólastjóra Gagnfræðaskóla Akureyrar. Hafa forstöðumenn þessara tveggja skóla gert með sér samkomulag, sem prentað er sem fylgiskjal með þessu nefndaráliti.

N. mælir með því, að frv. verði samþ. með svofelldri

BREYTINGU:

Við 1. gr. Meginmálsgr. orðist svo:

Fræðslumálastjórn er og heimilt, ef ástæða þykir til, að halda uppi miðskólakennslu við menntaskólana í óskiptum bekkjardeildum.

Einstakir nefndarmenn áskilja sér rétt til þess að fylgja brtt., er fram kunna að koma.

Alþingi, 4. des. 1952.

Gunnar Thoroddsen, Páll Þorsteinsson, Jónas Árnason.
form., frsm. fundaskr.
Halldór Ásgrímsson, Kristín Sigurðardóttir.

Fylgiskjal.

Skólameistari Menntaskólans á Akureyri og skólastjóri Gagnfræðaskóla Akureyrar leggja til — í samráði við kennara skólanna hvors um sig —, að neðanskráð ákvæði verði sett um framkvæmd heimildarlaga, ef samþykkt verða, um rétt menntaskóla til þess að hafa miðskóladeild, enda mæli þeir með því, að slík lögjöf nái fram að ganga á Alþingi því, er nú situr, að því tilskildu, að grundvöllur verði lagður að samskiptum Menntaskólans á Akureyri og Gagnfræðaskóla Akureyrar og réttur þeirra hvors um sig afmarkaður og tryggður með slíkum ákvæðum, um leið og heimildarlögin kæmu til framkvæmda, annaðhvort í reglugerð um framkvæmd þeirra eða á annan fullnægjandi hátt.

1. ákvæði. Menntaskólanum á Akureyri heimilist að hafa eftirleiðis, á meðan annað verður ekki ákveðið, þriggja ára miðskóladeild, og sitji utanbæjarnemendur jafnan fyrir skólavist. Í fyrsta bekk nefndrar deildar verði teknir um 20—25 nemendur, og fái Menntaskólinn þá nemendur, sem á kann að vanta þessa tölu utanbæjarnemenda, úr hópi skólaskyldra 1. bekkjar nemenda í Akureyrarbæ, í samráði við skólastjóra Gagnfræðaskólans og samkvæmt reglum þeim, er segir í 2. ákvæði.

2. ákvæði. Allir þeir nemendur úr Akureyrarbæ, sem skólaskyldir eru í 1. bekk gagnfræðastigsins ár hvert, verði skráðir til náms í Gagnfræðaskólanum og skipt þar í bóknáms- og verknámsdeildir. Gagnfræðaskólinn einn hafi verknámsdeild. Nemendur í bóknámsdeild skiptist þannig milli skólanna:

- a. 25% þeirra nemenda, sem skráðir eru í bóknámsdeild 1. bekkjar og fengið hafa lögsta aðaleinkunn frá barnaskólanum, hafi gagnfræðaskólinn alla.
 - b. Úr hópi hinna, sem eftir eru, fái Menntaskólinn það, sem á vantar 1. bekk miðskóladeildar þar, samkvæmt 1. ákvæði, og verði þeir valdir með hlutkesti eða á annan hátt, er skólastjórar beggja skólanna koma sér saman um.
3. ákvæði. Ekki er gert ráð fyrir, að nemendur flytjist milli skólanna til náms í 2. eða 3. bekk, nema sérstaklega standi á, og þá með samráði beggja skólastjóra.
4. ákvæði. Reynt skal að samræma námsskrár miðskóladeilda beggja skóla svo sem framast er unnt. Skal nemendum miðskóladeildar M. A. ætlað verknám á

sama hátt og gerist í bóknámsdeildum G. A., enda skal G. A. heimilt og skylt að annast þann þátt kennslunnar fyrir M. A. gegn hæfilegu gjaldi og nota til þess vinnustofur skólans, áhöld og kennslukrafta, ef M. A. óskar.

Greinargerð.

Þótt skólastjórar og kennaralið nefndra skóla hafi ekki verið á einu máli um réttmæti og nauðsyn þess, að breytingar verði gerðar á gildandi skólalöggjöf í þá átt að heimila menntaskólunum að hafa miðskóladeildir, eru þessir aðilar nú einhuga um það, að brýna nauðsyn beri til, að reynt verði sem allra bráðast að ganga svo frá ágreiningsatriðum í þessu sambandi, að báðir skólarnir megi sæmilega una sínum hlut, grundvöllur sé fundinn að eðlilegum samskiptum skólanna og varanlegur endir bundinn á það óvissuástand, sem ríkt hefur að undanfögnu í þessum efnum og valdið hefur því, að hvorugur skólinn hefur raunar vitað með nokkurri vissu, á hvaða grundvelli honum væri ætlað að starfa frá ári til árs, þar sem breytingar og undanþágur hafa stöðugt verið á döfinni. Að þessu athuguðu hafa nefndir aðilar orðið ásáttir um að leggja til, að málið yrði leyst samkvæmt framanskráðum tillögum, í þeirri von, að allur ágreiningur milli skólanna yrði úr sögunni í þessu efni og eðlileg samskipti og samvinna tækist þeirra á milli.

Til skýringar einstökum atriðum skal þetta tekið fram:

1. ákv. Skólameistari M. A. telur æskilegt, að nemendur í 1. bekk séu ekki af margir, svo að hægt sé síðar að bæta utanbæjarnemendum í hópinn. Má ætla af fenginni reynslu, að þeir verði ekki svo fáir, sem hefja vilja nám heima og komast síðan í Menntaskólann og heimavist hans.

2. ákv. Í hverjum árgangi nemenda, sem burtfararprófi lýkur úr barnaskóla í svo stórum bæ sem Akureyri, hljóta ávallt að vera allmargir unglingar, sem ekki eru líklegir til þess að standast landspróf miðskóla, enda þótt skráðir séu í bóknámsdeild. Þar sem M. A. er ætlað að hafa óskiptan 1. bekk, en G. A. mun hins vegar geta skipt 1. bekk bóknámsdeildar í 2 eða 3 bekkjardeildir, þykir eðlilegt og sanngjarnt, að sá hluti nemenda, sem sízt er fallinn til bóklegs náms, en er þó skráður í bóknámsdeild, stundi nám sitt í G. A. En þar sem báðum skólunum er þó að hinu leytnu ætlað að búa hæfasta hluta nemendanna undir eitt og sama próf, landspróf miðskóla, þykir á sama hátt eðlilegt og sanngjarnt, að ekki verði um frekara úrval að ræða, er annar skólinn hljóti umfram hinn.

3. ákv. Skólastjórar beggja skólanna eru sammála um, að óheppilegt sé, að nemendur flytjist að ástæðulitlu milli skólanna. Getur það valdið óheilbrigðri togstreitu.

4. ákv. Nemendum miðskóladeilda margnefndra skóla hefur fram að þessu ekki verið ætlað sama námsefni að öllu leyti í báðum skólum, og hefur þar jafnvel munað heilum námsgreinum, sem annar skólinn hefur kennt, en hinn ekki. Er þar sem báðum er ætlað að búa nemendur undir sama próf, þykir rétt að samræma náms efnið sem mest framvegis. Nemendum miðskóladeildar M. A. verði þannig eftirleiðis ætlað sams konar verklegt nám sem tilsvarandi bekkjum G. A. En þar sem verklega námið er aðeins lítill hluti alls námsefnis bóknámsdeildanna, en krefst hins vegar sérstaks húsnæðis, kennslukrafta og alldýrra áhalda, þykir ekki sanngjarnt að ætlast til þess, að M. A. afli sér slíkrar aðstöðu vegna svo fárra kennslustunda, heldur þykir eðlilegt og hagkvæmt, að G. A. annist þennan þátt kennslunnar, ef M. A. óskar. Kostnað við þessa kennslu mundi svo M. A. greiða í hlutfalli við kennslustundafjölda hvors skóla í þessari grein, en að öðru leyti eftir sanngjörnu mati, er fræðslumálastjórn gæti ráðið, ef til ágreinings kæmi, sem ekki er líklegt.

Akureyri, 24. nóv. 1952.

Þórarinn Björnsson.

Þorsteinn M. Jónsson.